

СРПСКИ

ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА

САДРЖАЈ: Домаћа индустрија. Фабрика Браће Р. Гођеваца у Београду. (продужење) Јнг. П. А. Д. стр. —213.— Париске подземне железнице (наставак) Ј. стр. —215.— Белешке: Безжична телеграфија: Како се најбоље скида стара боја; Изгорела фабрика електрике у Минхену. Како треба рачунати површину прозора код школских зграда. — Ј стр. —216.— Стечаји стр. —217.— Вести. Личне вести Грађевинарске вести, стр. —218;— Од уредништва стр. —218— Пријаве за подизање нових зграда у Београду стр. —218— Нове зграде у Београду стр. —219— Годишњи извештај Ак ад. Удружења Срба Техничара у Бечу стр. —219— Ценовник за продају барута стр. —220.—

ДОМАЋА ИНДУСТРИЈА.

Фабрика Браће Р. Гођеваца у Београду.

— продужење —

Коларница у фабрици Браће Р. Гођеваца има врло важан задатак и улогу, јер код велике пољопривредних справа има дрвенарије коларскога посла. Коларница је довољно пространа, видна и даје посла приличном броју радника. Пажљиво сам разгледао повећи број предмета израђених у коларници и морам признати, да су одлични по прецизности и чистоти израде.

У истоме одељењу израђују се и мехови свију величина, којима са снабдева скоро цела Србија.

Одмах поред коларнице је и велико стовариште разноврсних пољопривредних справа: плугова, копачица, муљача, круњача и других, што се преко године израђује и слаже на гомилу, па само чека своје време да се разнесе и употреби.

Поједини делови пољопривредних машина израђују се у разним одељењима, тако н. пр. точкови зупчаници и други за трансмисије излију се у ливници, после тога се очисте и онда иду у механичку радионицу где им избуше рупе за осовине, за мазање и друго, и све се то, готово, слаже на гомилу. Други делови, н. пр. дрвени, израђују се у

коларници или столарници; разне осовине се искивају у ковачници, па после израђују на стругу код механичара. Лимари и бравари такође имају свога удела према врсти машине. Али све то најзад иде у једно одељење, одељење за монтажу пољопривредних машина. Овде се из разноликих делова израђених по разним одељењима склапају машине, опроба њихов рад и тек онда шаљу у стовариште. Ово одељење готово увек има на стоваришту велики број готових израђених делова, који само чекају на монтажу, а који се тако исто могу употребити и на старим машинама место искварених и оштећених делова, што није редак случај.

* * *

Напред сам напоменуо, да дрвене калупе, помоћу којих се праве земљани калупи за ливење „гвожђа и метала,“ израђују столари, из чега се види, да је и столарско одељење у овој фабрици веома важно. А и се овде не израђују само дрвени калупи за ливење; фабрици за њене израђевине треба и много других разноврсних столарских израђевина, што се најбоље види по самој спреми радионице, по њеним машинама алатљикама.

Поред многобројног обичног ручног алата радионица има и знатан број машина алатљика, тако неколико тестера разних врста, ма ина за рендисање, за израду жлебова и пера код паркета и патоса, за бушење дрвета, универзална машина и друге

Столарница поред коларнице израђује сву дрвенарију потребну фабрици за њене послове.

* * *

У једном одвојеном одељењу инсталисане су машине, које од металне жице израђују мадраце за кревете и упредају тако зване бодљикаве жице за ограде. Ово је чисто машински рад, где радник само пази на машину, надгледа њен рад и храни је, т. ј. додаје јој потребан материјал да има шта прерађивати.

Мало даље постављене су машине које израђују гвоздене цеви, од којих се прави гвоздени намештај. Ове цеви, које изгледају као једноставан комад, израђују се од гвоздених трака, које снажна машина провлачи кроз округлу рупу одговарајуће величине. Поред ове машине налази се и друга за израду ролетни.

* * *

Механичка радионица у фабрици Браће Р. Гођеваца толико је развијена, усавршена и снабдевена алатом, да сама за себе чини фабрику у маломе.

Механичка радионица израђује све важније машинске делове, обрађује оне излишене предмете, којима је обрада потребна, и друге финије предмете, што би било веома тешко изређати и побројати.

За обраду разноврсних предмета радионица има безброј машина алатљика, од којих на првоме месту привлаче поглед и заслужују пажњу један струг⁵⁾, на коме се могу израђивати — источити предмети (н. пр. осовине) до 7. мет. дужине, за тим други струг на коме се могу израђивати предмети до 3 мет. пречника, па даље најновији и најсавршенији револвер стругови, али се не може порећи ни потреба ни значај осталих машина алатљика у овој радионици као што су: неколико стругова мањих размера, безброј бушалица, машина за сечење метала, за рендисање метала, за израду шупљих предмета и друге.

Као што сам већ напред поменуо, ова радионица чини за себе фабрику у маломе, и, по спреми својој и својих радника може задовољити у великој потреби за оправку и обнављање машинских делова ван фабрике

⁵⁾ Код нас се обично зове искварено немачки трепанк, трепунк и трепунг и ако има и леп и чисто српски израз *струг* који тачно означава машину по њеноме раду.

поред онога, што израђује за саму фабрику за њене редовне потребе.

Фабрика Браће Р. Гођеваца израђује сада у маси неколико врста простијих пољопривредних машина, али, посматрајући фабрику и њену механичку радионицу, ја сам дошао до уверења да нисмо далеко од фабрикације и савршенијих машина, а већ оне потпуно савршене и најсавршеније мораће још мало причекати, док им ове обичне — прости не прокрче пута, док не облада уверење да је машински рад јевтинији, и док се индустрија више не развије.

* * *

За монтажу собног намештаја има два одељења. У овим одељењима склапа се намештај из појединих комада израђених у другим одељењима — радионицама, па се овде доноси готово и само склапа и утврђује. Прво је одељење за намештај израђен од гвожђа, а друго за намештај од месинга.

Поред ова два одељења постоји и једно треће: за израду разноврсних болничких потреба. Овде се, из раније прерађених делова у другим радионицама, склапају и израђују за болнице: кревети, мали столови, операциони столови, столице, и друге разне потребе које је тешко побројати.

* * *

Као велики успех фабрике Браће Р. Гођеваца може се сматрати и израда каса. Много је до сада новаца отишло на страну за касе увезене у Србији. Данас пак, може и наша домаћа фабрика да нас снабдева касама, које сама потпуно израђује, једино што са стране набавља материјал, од кога израђује касе али, вредност самога материјала губи се према вредности саме израде; и заиста, може се сматрати да смо овим приграбили од странаца знатан део рада, а давно је утврђена истина, да је богаство у раду, отимајући од странаца рад и стваралачку моћ отимамо и богаство.

(ПРОДУЖИЋЕ СЕ)

Jng. П. А. Д.

ПАРИСКЕ ПОДЗЕМНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ.

(наставак)

Станице,

2.) Станице с таваницом на гвозденим гредама.

Тип једне такве станице представља Gare de Lyon. Дужина јој је 100 м.; спољна ширина 30,50 м.; између бочних зидова мери 23,9 м. Нивелета пруге на том месту тако је висока, да преостаје врло мало простора изнад потребног слободног простора, те се услед тога морао усвојити овај начин покривања: између гвоздене греде уметнути су сводови од опека. — Распон станице је врло велики те би обично покривање захтевало утрошак велике количине гвожђа. Да би се тај утрошак свео на најмању меру, уметнута су по средини два реда стубова од ливеног гвожђа; на ове стубове положени су гвоздени попречни носачи, између којих су уклопљени и притврђени уздужни носачи. Стубови леже на средини перона лево и десно од средине станице. Перони су 6,20 м. широки. Ширина леве и десне стране од зидова до дотичних стубова премошћена је носачима 9,5 метара дужине и 0,95 м. висине а средња препрата близним носачима до 11,5 м. распона, који леже на стубовима. Уздужни носачи облика Γ носе међу собом сводове од опека, 22 см. дебљине. Станица има четири колосека.

Нарочито је особене конструкције прелаз из ове станице у тунел. По два и два колосека улазе у два засебна тунела једно поред другог. Оба се ова тунела на крају (све на источној страни) поступно спајају у један. Она спојна деоница је на почетку 14 м. а на крају, при улазу у обичан тунел, 7,1 м. широка. Ту се сва четири колосека сливају у двострук колосек обичног типа. И поменути спојна деоница покривена је гвозденим гредама између којих су сводови. Греде су двогубе и високе 1,05 м. а распони су им до 14,50 м.

На западној страни, на другом крају описане станице има сличан тунел за спој с обичним делом пруге. Тај је спојни тунел до 20 м. дугачак. Ту је на једном краку веза с линијом бр. 5. Цела описана станица заједно са спојним деоницама мери с краја на крај близу 300 м. Извршена је озго, не рударски. Извршење је јако било отежано тиме, што је улица која се морала раскопавати само 31,78 м. широка (Boulevard Diderot) а при том врло жива. Сем тога је у непосредној близини приступ ка завршној станици Лионске железнице. Као што поменуто станица је широка око 30 метара те услед тога једна страна станице, бочни зидови, примакнута је сасвим близу фронта кућа. Поред тога морали су канал који проводи нечистоћу оставити

на истој висини на којој је и био, да се услед спуштања не би смањило пад. Канал су морали заменити другим двама каналима од којих јн положен један поред једног а други поред другог фронта кућа и оба су морали бити уметнути у бочне зидове. Ширина једног канала износи чисто 1,20 а другог 1,80 м. Услед тога су бочни зидови станице морали бити појачани на 2,60 и на 4,00 м.

d) Станице над улицама

Део пруге у станици има сем обичног оптерећења да прими на се и одржи и навалу љутску као и пероне. С тога су целу дуж што заузима станица поделили на 5 распона по 15 м. Иначе на отвореној прузи, где је само колосек, без перона, распони су већи. Сваки распон премошћен је са 4 уздужна носача. Два у средини и два са стране. Они средњи имају да одрже већи терет зато су извршени као Γ греде с пуним лимом, а крајњи са сваке стране, који имају мање оптерећење извршени су као решеткасти носачи. Горњи им је појас хоризонталан а доњи параболан с врло малом стрелицом. Дијагонале иду с лева на десно до средине а одатле симетрично до другог ослонца.

Размак главних носача на отвореној прузи износи 7,15 а размак главних носача под станицом 5,6. Услед тога ослонци ових носача на сваком крају станице леже један поред другог не један иза другог као ослонци узастопних деоница отворене пруге.

Да се не би морао мењати модел за стубове, они су под станицом обрнути за 90° према иначе нормалном положају; а сем тога су за 175 м. м. дубље фундирани но иначе. Овај изузетни положај стубова једва се примећује јер су с лица скривени јаким зиданим стубовима.

Постоље за колосек сасвим је исто као и на отвореној прузи, само су јачи попречни носачи, и по 30 см. ближе. Између Γ носача су сводови. Исто су тако сводови и испод перона. Преко сводова је полага бетона и премаз цементним малтером. Преко свега је асфалт 15 см. дебео.

Да би се заклонила чела сводова испод перона, те да се не виде споља, добили су крајњи главни носачи нарочиту конструкцију. Они су високи на ослонцима 2,20 м. а у средини 1,90 м. Горњи им је усправни појасни лим готово два пут толико висок колико доњи. Вертикале су састављене из два гвожђа облика Γ и допиру до горњег појасног угаоника. Дијагонале састављене су из четири угаоника постављених унакрст Γ и не допиру сасвим до горе већ до нарочитог угаоног гвожђа горњег појаса, које је постављено испод појасних угаоника а симетрично са доњим појасним угаоником. Тиме је добио носач сасвим леп облик а поред тога заклоњени су и унутарњи (средњи) главни носачи у

вер. пројекцији. Њихова је висина лима 1,85 м. а појасеви су појачани с три и три лима.

Спољни и унутрашњи главни носачи везани у међу собом унакрсним гвожђима на једном и другом ослонцу.

Перони су са стране заштићени зидом у коме су врло велики застакљени отвори а озго је кров покривен избразданим стаклом. Кров не прекриљује целу станицу већ само с једне и с друге стране до половине колосека. Кров се носи слободно. Да не би непогода досађивала, дуж целе станице с крова по ивици виси платно од стаклених плоча. Платно је 1,2 м. широко.

(наставиће се)

Ј.

Б Е Л Е Ш К Е

Бежична телеграфија. Недавно је довршена за бежичну телеграфију највећа инсталација на европском континенту. Она је подигнута у Поли на једној кули високој 91,4 м. Кула је фундирана на стаклету.

Ј.

Како се најбоље скида стара боја са бојадисаних предмета? Досад се боја скидала помоћу калијевог или натроновог цеђа. Ови су цеђеви врло љути. нарочито кад се употребе још и врели.

У најновије време пронашли су ново и безопасно средство за тај посао. Извесни делови битуминозних, минералних уља, који имају високу тачку врења, као и гудрона растварају се у јаком алкохолу и то или непосредно или пошто се добро загреју и доведу под притисак. Ови раствори могу да се употребе за спирање старе масне боје или боје с воском са предмета најразличније природе. Ови раствори не само што немају оне незгоде које се јављају при раду с љутим цеђем, већ дејствују много брже и боље, но што се може постићи с цеђем.

У раствору обично има 2—3 процента оних растворених делова који скидају боју. Већа концентрација може се постићи загревањем, али чим се раствор охлади, одмах се издвоји што је више од 2—3 процента. Рад је прост. Крпом или кичицом премазује се стара боја и она се или раствори и спере или се поткоруби и сагребе. Може се чак постићи, ако се жели, да се скине слој по слој. То се постиже слабијим, мање концентрисаним растворима.

Потребан материјал добија се најјефтиније из остатака приликом дестилације сировог петролеума, из гудрона. Гудрон је маса која једва тече. Треба га двапут, по петнајест минута, искувати с петоструком количином алкохола од 94 до 95% и при

том мешати. Екстракт се одвоји и охлади; затим се остатак ослободи сувишног алкохола тиме што се загреје. Најзад се филтрира да би се одвојио парафин ако га буде у маси преостало. Ово средство за спирање старе боје може се произвести и од гудрона који преостаје приликом дестилације мрког угља, само је онда корисан проценат нешто мањи: између 15 и 20; а код гудрона од сировог петролеума износи корисан проценат 20—30.

Изгорела фабрика електрике у Минхену.

23. Маја по новом календару десио се близу Минхена ужасан пожар проузрокован кратком везом електричне струје. Једно кабло (сноп жица) било је дефектно и ту се појави кратка веза. Управник радионице приметио је око 2 часа по поноћи у машинској згради како избија карактеристичан светао пламен од кратке везе.

За тренут ока. муњевитом брзином захвати пламен таваницу и кров. Раденици су схватили опасност и сви су се разбегли оставивши чак и своје преобуке. Одмах су известили директора и он је још на време, пре пожарника, приспео да спречи већу несрећу. Искључио је приватне везе и улично осветљење те се пожар ограничио. Штета се цени на 300—500 хиљада марака.

Овом приликом као да је нађен узрок и другим до сад необјашњеним пожарима у Берлину и Хамбургу.

Сад изгледа да ће се најзад усвојити један до сад занемарени услов за осигурање против пожара ове врсте. А то: је да се у поткопима за каблове од места на место израђују окна за изолацију. То ће бар бити резултат скупе поуке коју је овај пожар дао.

Ј.

Како треба рачунати површину прозора код школских зграда. Махом се тражи да површина прозора износи $\frac{1}{5}$ површине патоса дотичног простора. То је и прописано у Прусској министарским расписом 1895. године. А разлог за то лежи у дотадашњем искуству, и важи за себе које су највише 6 мет. дубоке. Али у многим приликама овај је захтев претеран. Ово се нарочито лако може појмити кад се сетимо да осветљење опада с квадратом остајања или да расте уколико квадрат остајања опада. Из тога излази, да је за све плитке собе сувишна $\frac{1}{5}$ површине за прозоре.

Један стручњак извео је на основи закона о простирању светлости врло просту и подесну формулу за срачунавање потребне површине прозора за учионице и то:

$$f = \frac{F}{5} \cdot \frac{t^2}{36}$$

f је потребна површина прозора у квадратним метрима. F површина патоса собе у кв. мет; t је дубина простора.

Узмимо за пример собу од 54 м² али с разним дубинама н. пр. 6, 5, 4 и 7 мет. па ћемо добити ова четири карактеристична случаја :

Случај I. $f = \frac{54}{5} \cdot \frac{6^2}{36} = 10,8 \text{ m}^2$ око $\frac{1}{5} F$

„ II. $f = \frac{54}{5} \cdot \frac{5^2}{36} = 7,5$ „ „ $\frac{1}{7} F$

„ III. $f = \frac{54}{5} \cdot \frac{4^2}{36} = 4,8$ „ „ $\frac{1}{11} F$

„ IV. $f = \frac{54}{5} \cdot \frac{7^2}{36} = 14,7$ „ „ $\frac{1}{4} F$

Из овог се јасно види да је и сувише што се узима по старом правилу $\frac{1}{5} F$ и код плитких соба а у исти мах јасно је и то да сувише дубоке собе неваљају (н. пр. овде 7 м.) јер захтевају сувише прозорске површине.

Ова је формула врло много година примењивана у Хановеранском округу и увек давала врло добре резултате. Можда би се и код нас могла применити корисно.

СТЕЧАЈ

Удружење Српских Инжењера и Архитекта расписује овим стечај за израду расправе о армираном бетону.

Најбоље израђену расправу награђује са 500 динара Раљска фабрика цемента.

Расправа има у првом реду да изложи и испита опште особине конструкција од армираног бетона и да при томе обрати особиту пажњу питању: када су и у колико оне подесније од осталих а нарочито чисто гвоздених конструкција.

При том расуђивању треба узети у обзир све особине армираног бетона, а нарочито његову сигурност противу пожара и његове гигијенске особине.

При испитивању конструкција од армираног бетона с економског гледишта ваља узети у обзир не само трошкове око израде него и трошкове око одржавања.

Зарад бољег објашњења и очигледнијег упоређења могу се расправи додати и упоредни пројекти за једну конструкцију у гвожђу и у армираном бетону и то за околину Пожаревца, Шапца или другог ког места у Србији у којима је оскудица у добром крупном камену за зидање.

Рок за предају расправе оцењивачком суду или Удружење Српских Инжењера и Архитекта биће Цвети 1911. године како би се могао извршити преглед и оцена поднесених расправа, те да се награда додели о Главном скупу Удружења на Духове 1911.

У оцењивачком суду су изабрана ова лица :

Председник: Јефта Стефановић ред. професор Универзитета и чланови г г. Кирило Савић Управник грађења нових железница Миленко Турудић и Dr. Јngen Милутин Миланковић ванредни проф. Универзитета и Драгутин Маслаћ архитект Мин. Грађевина

30. Маја 1910 год.

Београд

У име Удружења Српских Инжењера и Архитекта
Председник оцењивачког суда
Јефта Стефановић

Удружење Белгијских инжењера електричара образованих у електро-техничком институту Монтефиоре у Лијежу послало нам је ово писмо :

Удружењу Срп. Инж. и Архитекта
Београд.

Господо

Част нам је саопштити Вам услове „завештања George Montefiore“, које је завештао наш некадашњи почасни председник и оснивалац института за електротехнику који носи његово име

Ми Вас молимо да ово изволите предати најширој јавности

Изволите Господо примити уверење о нашем поштовању.

За управни Одбор Удружења Инжењера електричара образованих и електротехничком институћу Montefiore:

Лијеж. 15. Марта

Секретар,
G. L' Hoest

Председник,
O. De Bast

Ми ћемо се одазвати овом позиву и штампаћемо поменуће услове у идућем броју нашег листа.

СТЕЧАЈ

Техничком Факултету Универзитета потребан је сталан доцент за „Конструкције од армираног бетона и гвоздене кровове са вежбањима,“

Ко испуњава услове чл. 18. закона о Универзитету, а жели компетовати, нека се пријави и уз пријаву потребне документе поднесе Ректору Универзитета најдаље до 1. Септембра 1910 год.

В Е С Т И

Личне Вести

Указом Њ. В. Краља од 27. Јуна т. г пензионисан је на основи § 70 закона о чиновницима грађан. реда Петар А. Илић рударски инж. I кл. Рудар. Одељ. Мин. Нар. Привреде.

Указом Њ. В. Краља од 29. Јуна т. г. постављен је у Дирекцији Срп. Држ. Желез. за инж. III кл. по новом Милош П. Стефановић инж. II кл. по старом;

За инжењера III кл. по новом Милорад Миливојевић инж. II кл. по старом;

За инжењера III кл. по новом Витомир Рајић инж. II кл. по старом;

Грађевинарске вести

Гвоздена конструкција распона 15.68 м ширине 5.30 м, облика трапез са патосом на цорез гвожђу за мост преко Бељаве на окр. путу Пожаревац—Свилајнац код Кушељева, набавиће се путем оферталне лицитације на дан 4. августа, 1910 гоо

Кауција је 15⁰/₀ од понуђене суме,

Осам камених пропуста на путу Ваљево—Љубовија и Ваљево — Бајина Башта саградиће се по пројекту окр. инжењера Л. Зисића

Предрачунска је сума 2415.44 дин. Плаћа се из приреза окр. ваљевског.

Од уредништва

Уредништво је добило од г. Ђ. Бајаловића арх. један напис као одговор на писање у нашем листу под насловом: „једно зло.“

Уредништво је поменути чланак „једно зло“ пустило у лист с тога, што се у чланку расправља-ло једно питање чисто начелног гледишта У чланку није поменуто било ничије име Али се то начелно питање извргло у лична пребацирања, којима није место у нашем листу.

Зато не можемо штампати напис г. Ђ. Бајаловића јер желимо, да се у нашем листу расправља-питања само са начелнога а никако са личнога гледишта.

Уредништво.

Пријаве за подизање нових зграда у Београду.

Марко Милошевић Зорина ул. 56

Стојан Вељковић инж. Которска ул. 27

Ђорђе Мирчетић Далматинска ул. 37

Алекса Михаиловић Балканска ул. 23

Кирило и Влад. Савић Кнез Милошева ул. 54

Светозар Јовановић п. пуков. угао Крунске

Проте Матеје ул. бр.—

Никола Кики трг. угао Кнез Михајлове и Краља Петра ул. (преправка.)

Милан П. Живковић угао Краља Милана и Сремске ул. (преправка)

Милан Антоновић архит. Кнез Махајилова ул. 13.
Јован Васић п. пуков. Стишка ул. 4.

Мих. Илић Молерова ул. 66

Стеван Шкорић, Краља Милана ул. — кафана

„Босна“ (преправка са дозиђивањем)

Фрања Шајт Московска ул. бр.

Ђока Павловић Јеврејска ул. 32

Ђерман Јовановић Браће Недића ул. 14

Благоје Недић угао Млетечке и Будимске ул. бр. —

Миша Ж. Јовановић космајска ул. бр. 10

Таса Кузмановић Јованова ул. 5.

Сима Тодоровић Раденичка ул. 31

Др. Велизар Јанковић Симица ул. 33 (препра-ка и дозиђивање)

Благоје Кара-Марковић Балканска ул. 37

Даница Кобилишка Таковска ул. 23.

Љуб. Поповић Делиградска ул. 4

Драг. Таушановић Милешевска ул. бр. —

Жив. Бабић п. пуков. Кнез Милошева ул. 48.

Драг. Димовић Курсулина ул. бр. 46

Др. Милош Поповић Дворска ул. 3.

Драг. Н. Стојановић Јованова ул. 54

Ђока Богдановић хотел „Касина“ на Теразијама (препраправка и дозиђивање)

Катарина Н. Николић Коларчева ул. 3.

Коста Додић капетан Јевремова ул. 52

Марија Новаковић Краља Милана ул. 88. (потпорни зид и ограду)

Др. Мика Петровић Косанчићев венац бр. 24 и 26

Јечменица и Комп. Кнез Милошева ул. 62

Милутин Панић Мутапова ул. бр.—

Ђура Девчић Стишка ул. 28

Коста Јовановић арх. Васина ул. 52

Гроздана и Милан Влајковић Краља Александра ул. бр.

Александар Нахман Јованова ул. бр. 14.

Браћа Лоренци угао Гундулићев венац и Цариградска ул.

Милија Мијаиловић Дубњанска ул. 41.

Душан Марјановић Соколска ул. 17.

Катарине Маринковић Малајначка ул. 6

Нове зграде у Београду.

Управа града Београда одобрила је, да могу подићи нове зграде:

Ђорђе Мирчевић на углу Главашеве и Далматинске ул.

Стојан Вељковић, инж. у Которској ул. бр. 27

Катарина Маринковић у Малајначкој ул. бр. 6.

Фрања Шајт у Московској ул. 50.

Никола Поповић, рачуновођа, у Душановој улици бр. 68.

Даница Кобилишка у Таковској ул. бр. 23.

Драгутин Димовић у Курсулиној ул. бр. 46.

Павле Стевановић, адв. у Јовановој ул. бр. 15

Таса Кузмановић адво. Јованова ул. бр. 5.

Сима Тодоровић у Раденичкој ул. бр. 39.

Ото Лоренц, грађев. у Будимској ул. бр. 4.

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

Акад. Удружења Срба Техничара у Бечу за шк. год. 1909 — 10.

Академско Удружење Срба Техничара одржало је 12. јула 1910. п. н. своју закључну главну скупштину, пред коју је Управни Одбор поднео свој годишњи извештај за школску 1909-10 годину и који је скупштина једногласно примила.

Друштво је у току ове године имало 5 чланова стручњака и помагача и то: Петар Перић Инженер у Тузли, Ђорђе Божић асп. техн. у Бечу, Милан Петровић елѐве у Бугојну, Златоје Кротин Инж. Ливно и Лазар Дунђерски у Бечу. Редовних чланова било је 18.

Друштво је одржало 6 друштвених седница и састанака, на којима је одржано неколико предавања.

Стање благајне је било овако:

Приход	К.	Х.
Осгатак од прошле године	50	34
Уписнина чланарина и остали приходи	225	18
Свега	275	52

Расход	К.	Х.
Кореспонденција	25	19
Књиге, листови и корицење књига	131	98
Остали трошкови	61	41
Свега	219	58

Приход: 275.72

Расход: 219.58

Сада у ручној благајни 55.94 К.

Осим тога има друштво сталну главницу уложу у „Српској Банци“ у Загребу у износу од 297.12 К.

Ове школске године добило је друштво на поклон ове књиге:

Geschichte der Eisenbahnen der öst ung, Monarchie (4 свеске).

Nebenspannungen der Querträger infolge steifer Längsträgeranschlüsse — Jng Dr. Arnovljević

Beiträge zur Theorie der Verbundkörper vom Dr ing. J. Arnovljević

Све три књиге су поклон од госп. Dr Jng. Арновљевић.

Integral u. Differentialrechnung — Предавања професора Zigmundy-a — Поклон г. А Тимића.

Мртве Душе — Н. Гогољ, поклон г. И. Петровића.

Васкрсеније — Толстој поклон од г. И. Петровића.

Slučaj — Е. Нумунцић поклон од г. И. Петровића.

Проблеми из интегралног и диф. рачуна од М. Ђирића поклон г Д. Лончаревића.

Купљене су ове стручне књиге:

Einführung in die Volkswirtschaftslehre von Schuriedland.

Grundriss des Wasserbaues von M. Moller

Integral u. Diff. Rechnung „ Kiepert

Geschichte der Baukunde „ Joseph.

Затим:

Говори бранитеља на велизд. расправи

Укупна вредност књижице износи 3.200 К а броји 240 дјела

Друштво је добијало бесплатно ове листове Слогу, Срп. ријеч, Мусават, Привредник, Рад, Заставу, Самоуправу из Сарајева, Технички лист, Законитост, а претплаћено је било на Срп. књ. Гласника и Покрет.

Ове год. догодио се по друштвени живот је један врло важан и радостан догађај. Друштво наше наине, осећајући силну потребу зближења свих Југословена, позвало је на својој седници од 3.XII-909 братско друштво Хрвата техничара затим Славенце и Бугаре—да се сјединимо у једно²— Југословене као друштво. Ова идеја примљена је са великим одушевљењем једногласно, како код браће Хрвата тако код браће Бугара и Словенаца, што свакако може да служи на част бечким техничарима. Одмах су изабрани са сваке стране делегати, који су у неколико сједница саставили правила и након тога сазвали 1. збор југословенских техничара. На том избору примљена су правила (српско - хрватски језик службени). избиран је председник. (Бугарин) и други чланови управе. Тај 1. збор југо-словенских техн поздравио је брзојавно проф. Бопчева и Свеслов. Конгрес у Софији. Том новом друштву је наслов „Југословија“ (писано старословенски) а од доидуће шк. год. почев имаће своје просторије, своју читаоницу и своју заједничку библиотеку.

На закључној скупштини Срп. Техн. Др. изручена је хвала свима добротворима, члановима помагачима и горе поменутиим уредништвима (која су нам своје листове бесплатно слали) на помоћи коју су друштву указали.

ЦЕНОВНИК

за продају барута од 1. Јула 1910 г.

ТЕКУЋИ БР.	ВРСТЕ БАРУТА И ЊИХОВО ПАКОВАЊЕ	Ц Е Н А			
		из војног сла- галишта		од продавца	
		дин.	п.	дин.	п.
1	50 кгр. рударског барута у- једно са буретом и џаком	100	—	110	—
2	50 кгр. рударског барута у- једно са буретом у 10 ке- са по 5 кграма	100	—	110	—
3	20 кгр. рударског барута у сандуку са 40 пакета по $\frac{1}{2}$ кгр.	40	—	44	—
4	5 кгр. рударског барута у платненој кеси	—	—	11	—
5	$\frac{1}{2}$ кгр. рударског барута у пакету од хартије	—	—	110	—
6	50 кгр. прангиског барута у- једно са буретом у 10 кеса по 5 кграма	110	—	125	—
7	20 кгр. прангиског барута у сандуку са 40 пакета по $\frac{1}{2}$ кгр	44	—	50	—
8	5 кгр. прангиског барута у платненој кеси	—	—	1250	—
9	$\frac{1}{2}$ кгр. прангиског барута у пакету од хартије	—	—	125	—
10	20 кгр. пушчаног барута у сандуку са 200 пакета по 100 грама	52	—	60	—
11	10 кгр. пушчаног барута у сандуку са 50 пакета по 200 грама	26	—	30	—
12	200 грама пушчаног барута у пакету од хартије	—	—	060	—
13	100 грама пушчаног барута у пакету од хартије	—	—	030	—
14	10 кгр. ловачког крупнијег барута у сандуку 10 кути- ја по 1 кгр. или 20 кутија по $\frac{1}{2}$ кгр.	35	—	40	—
15	1 кгр. ловачког крупнијег барута у кутији блеханој	—	—	4	—
16	$\frac{1}{2}$ кгр. ловачког ситнијег ба- рута у кутији блеханој	—	—	2	—
17	10 кгр. ловачког ситнијег ба- рута у сандуку 10 кутија по 1 кгр или 20 кутија по $\frac{1}{2}$ кгр.	40	—	45	—
18	1 кгр. ловачког ситнијег ба- рута у блеханој кутији	—	—	450	—
19	$\frac{1}{2}$ кгр. ловачког ситнијег ба- рута у блеханој кутији	—	—	225	—
20	5 кгр. бездимног ловачког барута у сандуку са 25 ку- тија од по 200 грама	55	—	65	—
21	200 грама бездимног ловач- ког барута у блеханој ку- тији	—	—	260	—

Сваки продавац дужан је, да на видноме мес-ту у својој продавници држи тај ценовник, те да је свакоме купцу могуће да види цену свих врста барута. Сем тога сваки продавац има се строго држати овде прописаних продајних цена барута. Ко противно поступи, подлежи строгој казни. Најстрожије ће се казнити онај који пакете отвара и барут пресипа у пакете, означене за другу врсту и цену барута.

Барут се из државних слагалишта продаје :

С В Е В Р С Т Е

У Крушевцу — Обилићеву код управе ба-рутане.

У Београду код главног слагалишта убојног материјала у граду.

У Нишу код моравског слагалишта убојног материјала.

У Крагујевцу код техничког слагалишта управе војно-техничког завода,

У Шапцу код VI пуковске окружне команде.

У Кладову код команданта тврђаве.

У Пожаревцу код VIII. пуков. окруж. команде

С А М О Л О В А Ч К И

У Ваљеву код V пуковске окружне команде

У Прокупљу код II пуков. окруж. команде.

У Градншту код IX пуков. окруж. команде.

У Горњем Милановцу код X пуковске окруж-не команде.

У Неготину код VIII пуков. окруж. команде.

У Књажевцу код XIV пуков. окруж. команде.

У Ужице код пожешког барутног магацина.

У Параћину код барутног магацина у Св. Петци.

Сваки који жели да купи барут из државних слагалишта дужан је да поднесе молбу, — на коју се не лепе никакве таксене марке, и ту молбу подноси старешини надлештва или команди из чијег надлештва хоће да купи барут са назначењем, коју врсту и количину барута и судова жели да купи. Приликом продаје барута имају се све команде и војна надлештва држати наређења А/Б № 6277 од 30 маја 1909. год. („Служ. Вој. Лист“ од 1909. године, стр. 518).

Старешина надлештва или команде наређује, да се барут прода и благајнику да новац прими и изда купцу упутницу, са којом иде магационару, где прима барут и судове.

Овај ценовник важи од 1. Јула 1910. године.

Власник за Удруж. Срп. Инжењ. и Архитекта **Влад. П. Митровић** ванр. професор Универзитета

Одговорни уредник: **Јефта Т. Стефановић** редовни професор Универзитета

Штампариа К. Грегорић Друга — Београд